

Felvidéki Híradó.

POLITIKAI HETILAP.

Előfizetési árak:

Égész évre	8 kor.
Fél évre	4 .
Negyed évre	2 .

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.
Kiadóhivatal: A turocz-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.

Hirdetések legutányosabbban, Árszabály szerint Lapunk számára hirdetéseket — eredeti ábrákban — minden bel- és külföldi hirdetői iroda elfogad.

Megjelen minden vasárnap.

Kossuth Lajos emlékezete.

Történelmünk egyik legkimagaslóbb alakjának, a magyar szabadság nagy előharcosának, Kossuth Lajosnak századik születési évfordulóját ünnepli meg e hét folyamán a hálás magyar nemzet. 1802. szept. 19.-én látott napvilágot egy kis magyar községben, Monokon, hogy kiemelkedve a hétköznapiság bilincseiből, betöltse gondviselészerű küldetését s országáé ügyeinél, népe sorsának intézőjévé legyen.

Méltassuk-e, vázoljuk-e, hogy ki volt Kossuth Lajos . . . ? A nagy emberek élete nyitott könyv . . . s ime ő a legnagyobb! Mielőtt meghalt volna, már a történelem lett s alakja legendászerű! Éreztük, tudjuk, ki volt, a nélkül, hogy esodás lényének bűvös erejét, munkáságának óriási horderejét apró részletek megérteni, felfogni képesek lennünk! Élete magában foglalja egy mozgalmas század összes eseményeit, benne összpontosul egy fényes korszak minden dicsősége, bánata, a magyar nép minden reménye, lelkesedése. Inkább éreztük, mint értjük, inkább esodáljuk, mint felfogjuk, emberfeletlinek tartván, kinek csak izemnie kell, hogy mindnyájan elmenjünk . . .

Mit tett, mit alkotott . . . ? Drága hazánk szabadsága, önállósága, műveltsége és erőssége erre a méltó felelet! A mire nemzedékek gyengéknek bizonyultak, arra az ő lángurajutó szava könnyen elég, teremt, alkot, épít, milliók érzését, akaratát játsza arra alakítja, almaikat valóvá varázsolja . . . 48-as korszalkotó intézményeinek mind az ő emléket dicsőítők, ébresztője, irányítója a nagy korszaknak, melyben az új, szabad, független Magyarország fölépül.

A sajtószabadság, a közteherviseles, a jogegyenlőség, a felelős kormányrendszer, az alkotmányos jogok biztosítása — mind az ő nagy nevéhez fűződnek, — többet tett, többet harcolt ezek megvalósításáért egymaga, mint kortársainak nagy serege.

Elveit folytatótt herosi küzdelme a legszentebb emberi jogok bajnokai közé avatta, kinek gondviselészerű küldetésük van: országok ügyeit, népek sorsát intézni, vezetni. Ez a magyarázata, hogy alakjának fénye, híre átragyogott a mérhetlen Óceánon is s az Újvilág benső tisztetelével s hősként illető magasztalással említi ma is nagy nevét.

A hála és kegyelet érzelmei kell, hogy áthassák lelkünket születésének századik évfordulóján, mert azt a mérhetetlen akaratot, mely benne lakozott, esodás lényének összes képességeit, lángoló szívének minden érzelmét, lelkesedését rajongva szeretett hazájának boldogítására szentelte. Élete kiapadhatatlan forrása a hazaszeretetnek, melyből századok mulva is bőven meríthet a magyar. Hazát szeretni, érte küzdeni, dolgozni és nagyon sokat szenvedni: tőle tanultak a jövő nemzedék.

Gyűjtsuk föl tehát a kegyelet s hála szövétnekét mi is sziveinkben, töljük meg a fényes, nagy napot Hozzá s hozzánk illő szent komolysággal s méltósággal; bizonyítsuk be, hogy a nemzeti ébredés, újjászületés és szabadság eszmái, melyeket egész életén át lángoló szavával sziveinkbe csepegtetett, hálás talajra hullottak s arra s *csakis* arra áldozzuk, szenteljük azokat, a mit ő annyira szeretett: drága hazánk boldogságára, fényére s felvirágzására!

Párvy Endro.

A cseh-tót nemzetegység.)

Irta: dr. Czambel Samu.

VIII.

Bizonyos rendszer van abban, hogy mindent lealáznak, a mi tót s mindent egekig emelnek, a mi a cseh. Megjegyzem, hogy Meakulpský nem egyedül áll nézeteivel. A „Cseh-szláv egység” prágai egyesülete szintén a „irodalmi kölcsönösség” alapján áll, mindig ezt hirdeti, de azért az ő védszentjének is maga felé hajlik a keze. *Kálat*, a nevezett egyesület buzgó titkára, tanulmányt írván a tótokról az „Osveta” című prágai haviszemlébe, abban a prágai „Čas” (1901. 130. sz.) szerint a cseh-tót viszonyról következőképp nyilatkozott:

„Az világos dolog, hogy a tótok magukban véve nem eléggé erősek arra, hogy külön művelődjenek. És ha volnának is a tótoknak középiskoláik, ha volna is egyetemük, ha volnának tót püspökeik, papjaik, tanítóik stb. akkor se bírnák el a külön kulturával járó terheket. Nem tarthatnának fenn nagy napilapokat, képes hetilapokat, tudományos szemléket, tudományos irodalmat, tudományos akadémiát, nemzeti színházat stb. Ők, a tótok, arra vannak utalva, hogy valamely más kulturában keressenek támaszt. A lengyel, orosz, szerb kulturához nem csatlakozhatnak. Csak két út áll előttünk. Vagy elfogadják a magyar kulturát, a mely fölépítette hozzájuk a hidat, — vagy pedig a cseh kulturát fogadják el. A helyzet világos: Vagy elmagyarosodnak, mert a kultúra a legbiztosabb módon nyeli el a népeket, vagy pedig továbbra is a cseh nemzetben maradnak meg. A tótok egyedül úgy boldogulhatnak, ha a cseh kulturát kerölköznek fel, ha kulturális téren a csehekkel egyesülnek.”

A fentiekből kiviláglak, hogy lelkes emberek szegődtek a cseh propaganda szolgálatába. Cseh részről is, tót részről is. A külön tót nyelv ügye ellenben — csupán a saját igazára támaszkodik. Ha igaz az, hogy az igazság mindig győzedelmeskedik, úgy hát a cseh-tót nyelvviszályból a külön tót nyelvet ki győztesen. De féltő, hogy itt is bebizonyosodik, hogy — aki nem vet: nem arat s aki nem dolgozik: ne is egyék!

A cseh-barát ifjú tótok és reájuk támaszkodva a cseh érdeklődők már annyira erőseknek érzik magukat a tót nemzetiségiek táborában, hogy ki akarják venni a tót nemzetiségi mozgalom vezetését a turocz-szent-mártoni tót nemzetiségi politikusok kezeiből, főleg azért, mert az utóbbiak a cseh nyelv dolgában tartózkodó álláspontot követnek. Már eddig is feltűnhetett a kegyes olvasónak, hogy mindenről és mindenkiről volt már szó a cseh-tót nemzetegység kérdésének tárgyalásából kifolyólag, csak a turocz-szent-mártoni nemzetiségi faktorok álláspontjáról nem. Ennek megvan a maga oka. Eddig csak az aktív szereplőket mutattam be. A Nár. Nov. körül csoportosulók azonban nem vesznek aktív részt a cseh-tót nemzetegységre törő mozgalomban, hanem mint fent említettem, tartózkodó álláspontot követnek.

A ki a turocz-szent-mártoni Náródnie Novinyt figyelemmel kíséri, az tudja, hogy e lap fennállása óta következetesen kitér már a

*) Lásd a Felv. Híradó 27. 28. 30. 31. 34. 35. és 36. számát.

cseh-tót irodalmi egység tárgyalása elől is. Teljesíti ugyan a cseh-tót irodalmi kölcsönösségből folyó kötelességeket, a melynek alapján áll, de az irodalmi és nyelvi egység kérdését ez idő szerint tárgyalannak véli. Ez kitűnik néhány szerkesztői üzenetéből, p. o. abból, a melyet 1882. évben (7. sz.) a prágai „Politik” részére, meg abból, a melyet 1894. évben (37. sz.) a prágai „Náródnie Listy” egy „tótja” részére küldött. A tót nemzetiségiek ezen legrégibb és legtekintélyesebb lapja, a mint több alkalommal kinyilatkoztatta, *Sbír* Lajos szellemében bírálja el a közkérdéseket. Talán a cseh-tót nyelvi kérdés is? Stúr pedig — tudvalevőleg — az önálló tót nyelv egyik fő zászlótartója volt, a mig a körülmények által arra késztette, a fegyvert az 1851. évi pozsonyi nyelvkonferencián Hattala Márton nyúlva előtt le nem rakta.

Bár a „Nár. Nov.” tartózkodott is a cseh-tót irodalmi és nyelvi egység visszaállítását követelő mozgalom tekintetében a határozott nyilatkozatoktól, az úgy iránt érdeklődők mégis kiéreztek a „Nár. Nov.” magatartásából, hogy elvileg a külön tót irodalomnak s a külön tót nyelvnek nem ellensége.

A „Náródnie Noviny” 1884. évi 31. számában egy látszólag színtelen cikkelyt közölt ilyen czím alatt: „Jogosultak-e a kis irodalmak?” A cikkben olyan tót fajta kis irodalmakról van szó s azért jogosan vélünk eljánni, ha a cikkelyben kifejtett nézetet úgy fogjuk fel, mint a lapnak a külön tót irodalomról táplált nézetét. A cikknek lényege ez:

„Könnyen az a kérdés merülhet fel, vajjon a kis irodalmak jogosultak-e, s nem az alkotó és fogyasztó erők káros szétforgácsolását jelentik-e? Mi azt hisszük, hogy éppen úgy van létjoguk a nagy irodalmak mellett, miként létjoga van a virágos tarka fűnek a tölgyfaerdő mellett . . . A világ-irodalmak nyelvei, dacára minden fejlettségüknek, nem hatolhatnak be a nép életének apró titkaiba.”

A tót nyelv önállóságáról is nyilatkozott egyszer a „Nár. Nov.”

A tót helyesírás rendszeréről írt s Budapest 1890-ben „Slovenský Pravopis” czím alatt megjelent művem bírálatában ugyanis így nyilatkozott *Harban* Szvetozár, a turocz-szent-mártoni „Náród. Novinyben” (1890., 131.):

„Végre is az irodalmi nyelv legfőbb czélja az, hogy ne csak a tudományok szolgáljan, hanem legyen szép és lehetőleg könnyen érthető és hozzáférhető. Ilyen szellemben vannak megírva a 75—79. lapok. Ilyen szellem hatja át az egész művet, hogy eszes és megfelelő módon alakuljon ki a külön tót irodalmi nyelv helyesírása. Vajjon jogosult-e az ilyen cél? Bármiképpen törjük rajta a fejünket, nines más kibúvó. (Inter parenthesis megjegyzem: nekünk nem marad egyéb hátra, mint vagy valamely szomszéd nyelvet, p. o. cseh, lengyel vagy orosz nyelvet úgy fogadni el, a mint van, mindenestül . . . vagy a tót nyelvet fokozatosan mesterségesen változtatni s közelebb hozni ama három szláv nyelv egyikéhez . . . vagy pedig a kizéptől nyelvet a lehető legnagyobb tökélyre és önállóságra kifejlesztetni, az összes szláv idiomákkal tartván fenn a szellemi egységet. Ha ezt a harmadik módot választjuk, a mire a gyakorlati élet utal bennünket, úgy a tót helyesírásnak és nyelvnek a Czambel könyve szellemében való szabályozása és rendszerbefoglalása elke-

Ferencz József keserűvíz az egyedül elismert kelleszes izü termeszetes hashajtószér.

rühletlen, sőt manapság már nagyon égető kérdés).

Habár a nyilatkozat nem foglal határozottan állást a tót nyelv önállósítása mellett, mert nagyon óvatosan ezt mondja: „Ha ezt a harmadik módot választjuk . . .” s habár a „N. N.” de facto nem szűnt meg a cseh-tót irodalmi kölcsönösség alapján állani, a mely a második módot, a cseh nyelvhez való mesterséges közeledés elvét vallja, — a csehek s kivált tótsági előcsatározók, az ifjú tótok, mégis arra a meggyőződésre jutottak az utolsó évek folyamán, hogy a turóc-zst.-mártoni tót nemzetiségi vezető politikusként nem eléggé megbízható elemek a cseh nyelvi érdek megvédelméért tekintetben. S ez okból meg is indult ellenük a hajtsza, Csehországban különösen a prágai „Čas”-ban s Magyarországon a szokolczi „Hlas”-ban.

Az ifjú tótok és a hátuk mögött álló cseh érdekeltek ellenséges viszonyát a turóc-zst.-mártoni Náródni Novinyhoz legjobban jellemzi Meakulpskýnak többszörös említett füzete és Pastrenek Ferencnek, a prágai cseh-szláv egyesületi elnökének „Slovensko” című könyvében megjelent támadása. Mindkét támadás a mult év folyamán történt . . . A mikor a turóc-zst.-mártoni vezető lapok felajdultak és erősen tiltakoztak az ellen, hogy Pastrenekék a tótok belügyébe avatkozzanak, a prágai „Hlas Národa” (1901, III/28), dr. Rieger közlése, következőleg válaszolt a turóc-zst.-mártoniaknak: „A turóc-zst.-mártoniak sértésnek veszik azt, a mi a Pastrenek-féle „Slovensko”-ban róluk írva van. Különösen a Pastrenek cikke bántja őket s nyugodt bírálatát és véleményét megszólásnak és befeketítésnek nevezik. Régen tudjuk, hogy a turóc-zst.-mártoniak érzékenyek s hogy a legártatlanabb s jóakarú ellenvélemény is felgátja őket, de hát, éppen azért, mert a tótság kevés a bíráló s kevés az alkalom is a bírálásra, mások vannak hivatva feltárni a helyzetet a tót népek s figyelmézetni őt, hogy állanak a dolgai.”

Pastrenek „Slovensko”-ja a tótok nemzetiségi és nyelvi önállósága ellen irányul.

E cseh-tót viszálykodást annak idején behatóan és tárgyilagosan ismertette a „Budapesti Hírlap” (1901. 89.) tudósítója.

Ha egybevetjük a mondottakat, azt találjuk, hogy az egységre törv mozgalom eme stádiumban van:

A higgadt tényezők úgy a cseheknek, mint a tótoknál a cseh-tót kölcsönösség alapján állanak. Hogy ez kicsoda, azt láttuk fent. E mellett azonban most is vannak egyes írók, akik emellett erőnek erejével vissza szeretnék hozni a tótokhoz a cseh irodalmi nyelvet.

A csehek a legújabb korig is a *nemzeti erő* szempontjából erősözködtek az egységet. A tót írók zöme ellenben *ösztönyszerűleg* ragaszkodik a külön tót nyelvhez, s bizonyára még jobban ragaszkodni kezdte, ha az irodalmi tót nyelv maga is meggyőző bizonyosságot tenne róla, hogy a tót nyelv nem cseh szójárás és a tót nép néptanilag nem része a cseh nemzetnek.

A zágrábi eseményekről szólva a cseh lapok így írnak: A szláv természet nem tagadja meg magát. Az, ami Zágrábban történt, nagy szégyent hozott a szláv egyetértésre és a szláv kölcsönösségre. A zágrábi események kompromittálták a szláv eszmét s nagy örömet csináltak a magyar kormányköröknek. A horvátok kegyetlen erőszakoskodásokat követtek el a szerbekben s félt, hogy a két nép között a nemzetiségi rivalódásokat fokozni fogják a zágrábi események. A szerbek nem felejtik el a zágrábi szerbellenes napokat, írja a brünni „Lidove Noviny”, s Horvátországban továbbra is két olyan nép fog élni egymás mellett, a mely egymást nem szenvedni egymásnak ellensége. A prágai „Náródni Listy” kiemeli, hogy a német sajtónak nagy öröme van a zágrábi „testvér-háborúból” s a német sajtónak ezt feleli: Ne törődjétek velünk, szlávokkal. Sajnáljuk a Zágrábban történteket s elismerjük, hogy az, ami a Zágrábban történt, nem fogja emelni a szláv név presztizsét, de — legyenek róla meggyőződve — hogy ellenetek . . . mindig egy csatásiban leszünk! — Am ettől a fenyegetéstől nincs mit tartanunk, mert a cseh lapok is nagyon jól tudhatják, hogy a szerbek és horvátok soha

sem fognak együtt harcolni még a szláv eszme diadalért sem. Ezek a lapok bizonyára nem ismerik a horvát közvéleményt, a mely a szerbek ellen annyira fől van igazva, hogy a mostani kitörés csak halvány megnyilatkozása a keblekben dübörgő gyűlöletnek. Mindaddig, míg szerbek és horvátok között vallási különbségek lesznek, ezek a nemzetek karöltve haladni nem fognak. Az utóbbi napok eseményei pedig évtizedekre emlékeztetnek maradnak a szerbeknek és hosszú időre lehetetlenné tették még a közeledést is. Mennyire van még ettől a cseh lapok álma?!

A „Náródni Noviny” pádagogusai. Dr. Wlassics Gyula közölte. miniszter újjában ismét bocsátott ki két rendeletet az óvintézetek, elemi iskolák és gazdasági ismétők iskolák tanításának intenzívabb, magyarabbá tétele tárgyában, s igen természetes, hogy a „N. N.” pádagogusainak ezek a rendeletek sem nyerték meg tetszését. A szegény tanítókat sajnálja ez a lap, akiket képtelenséget követelnek ezek a rendeletek, mert szerinte napi 60 s nem 24 óra kellene ahhoz, hogy e követelésnek eleget tehesseken, előbb tehát azt rendelkezje el a miniszter, hogy a nap 60 órából álljon. De még akkor is norinbergi töléstért kellene szerzeni . . . Nos, a „Nár. Nov.” épp oly gyenge pádagogusok, mint a milyen gyenge humoristák. Mert sem 60 órára, sem norinbergi töléstérre szükség nincsen, de igenis szükség van jó, egész odaadással működő, hazafias érzelmű tanítóokra. Amit a miniszter joggal megkíván, az nem is új, s van is már elég nem magyar tanítványt népiskolánk, a hol ezt a célt már el is érték az illető tanítók. Ennek azonban mindentűt így kell lennie, minden népiskolában, ezt követelik az illető min. rendeletek fokozott szigorral, a melynek, reméljük, fogantatja is lesz. Azt senki sem tagadhatja, hogy egy nyelven, anyanyelven könnyebb a tanítás és biztosabb a siker, de viszont az sem tagadható, hogy a más nyelven való tanítás sem olyan krudelitás, mint a minőnek a nemzetiségi tiltók mondják. A hat éves tót gyerek, a mikor iskolába kerül, vajmi csekélyke tót szókinccsel rendelkezik. Az iskola egészen új világ neki, a hol új fogalmakat, új kifejezéseket kell elsajátítania, olyannyira, hogy reá nézve ugyancsak mindegy, akár tótul, akár magyarul, akár pedig japánul kell tanulnia, egyik ély oly új és ismeretlen, ély oly nehéz neki, mint a másik. Ezt mindenki tudja. Innen van az, hogy a gyermek oly könnyen tanul és felejt el nyelvet, s e jelenség oka annak, hogy ott, a hol szükség van meg egy második vagy harmadik nyelvre, ezzel a kis gyerekeknek a népiskolában kezdenek, a hol ez a legkevésbé nehézséget okozza. Az anyanyelv e mellett nem megy feledésbe, mert hisz ezt a szülők háznál gyakorolja a gyermek. Azon kevés szülő kivételével, aki Morvaországot vallja a tótok Kánaanjának s ott tanítatják gyermekeiket, a tót családok mind azon vannak, hogy gyermekeik magyarul s la lehet, neműl is tudjanak, mert jól tudják, hogy minden nyelv kincs számba megy és hogy nem szükséges a tót anyanyelvüket cserébe adni a magyarért. Ilyen értelemben kellene a „N. N.”-nak is megmagyarázni olvasó közönségének a miniszter azon rendeleteit, amelyek első sorban a nemmagyarajkúak érdekében bocsátattak ki. Ehhez persze egy jó adag objektívitás kellene, amivel azonban a „N. N.” nem rendelkezik. Itt a baj . . .

A Kossuth-ünnep és a nemzetiségek.

A mi nemzetiségi vezetőknek mindenre nézve, ami a magyar nemzetnek kedves és drága, saját külön véleményük van, s ha a magyar ünnepel, mindenképen azon vannak, hogy ezt az ünnepi hangulatot elrontassák. Nem tudjuk, a sárga irigység, vagy az egygyűlölet, avagy gonosz indulattal párosulva mind a kettő okozza-e ezt, mert hisz az abnormis lelki tüneteket oly nehéz megérteni, megmagyarázni, azt az egyet azonban tudjuk, hogy a ki velünk nincs, az ellentűk van, s ezzel úgy kell elbánnunk, mint veszedelmes ellenséggel. Minden beütésre, minden nagylelkűség, sőt még a néma megvetés is, amit a hazafiatlan tendenciák érdemelnek, hiábavaló, mert e tendenciák szívtői, terjesztői a békétörtést ostobaságnak, a nagylelkűséget gyengéségnek tüntetik fel s hirdetik, a néma megvetést nem érzik, mert ehhez finomabb, szelidebb lelkűlet kell. Itt már csak kiméletlen szigorral lehet célt érni, s ezt alkalmazni is kell, mert: a haza tölve mindenk előtt való. A mit Pozsony megye közönsége e részben az országgyűléshez intézett kérvényében kíván — aláírjuk.

Mert lássuk csak, mint viselkednek a nemzetiségek a Kossuth-ünnepel szemben! A tót túlzók sajtója lelkiismeretesen regisztrálja azokat a városokat,

a hol nem ünnepelnek, az ünneplőkről pedig hallgat. Mi ez? Célzatossá félrevezetés!

De ez még csak hagyján!

Megjelent azonban a minap a „Vaterland” cz. lapban, egy Karánsebesről kelteztett közlemény, amelyben az oláh perfidia és a nemzetiségi vakmerőség már valószínűségi orgiát csap. Azt mondja ez a közlemény, hogy a volt román határőrvidékek, az egykori Szörény megye területén, nem fogják megtiltni Kossuth Lajos szülésétének százéves fordulóját, de meg sem engedik ott a Kossuth Lajos ünneplését, mert az a nép, amely annyi sok éven át hű és loyális katonája volt a császárnak és véret ontotta érte oly csatáiban, most is megmaradt hűségében, és csak a hívását várja . . . Úgy mutatja be ez a cikk a volt román határőrvidék népet, mint a mely nyög a magyarság zsarnoksága alatt és a szabadságát várja . . . Pedig hát még felszázada sincsen annak, hogy ott az osztrák világban dorezen, jól megszámlált huszontötökkel terjesztették az osztrák kultúrát a mindenható századosok és kapitányok, akik a katonai, közigazgatási és bírósági hatalmat szinte korlátlanul kezelték a kompániának nevezett kerületekben (járásokban). Németül meg kellett tanulni minden fegyverforgató embernek a s triviál iskolákba úgy rendelték a jobb felőtagú román fiukat, a leendő káplárok és egyéb altisztek, mint a hogy ma a Mannschaftal rendelkeznek katonáknál, és ha hiba esett az iskolatagotás körül, a fia is, apja is a deresen bánta meg. Igaz, hogy egy kis határőrszolgálat fejében ott a havasokon, Oláhország határán és az Aldunán, úgy a hogy, kenyértűt is biztosítva volt az oláh határőröknek, s rakién kívül más folyadékot nem igen áldoztak e szolgálatuk közben, de hogy ezt a „gyöngyölet” el visszakivánnak, az hazugság, amint hogy a házközösség patriarhális intézményét sem kívánhatja senki vissza, amely a férfiak ezreit teljes életükre kiskorúakká tette s a családi életet, az állam eme fundamentumát, megnehezítette.

Mint tót túlzók a Felvidéket, úgy az oláh igaztók — jobbára idő előtt nyugdíjazott, vagy elcsapot katonatisztek, — a volt Szörény megyét külön román kerületnek szeretik feltüntetni, amelynek semmi köze Magyarországhoz s a magyar nemzet törékséize. — Maga a nép nem idegenkedik a magyar nyelv tanulásától, a hol nem igaztják, félre nem vetetik, s félreeső hegyi falvaikból is elküldik gyermekeiket a karánsebesi, orsovai, bozovicsi, melháidi stb. állami iskolákba, s ha a közigazgatás egy keveset ráérne a nép sorsát is gondozásába venni, nyert dolga lenne az igaztókkal szemben.

Bármit legyen azonban eladód, amíg közigazgatásunk átalakul, a nemzetiségi törvény revidáltak, a sajtó- és büntető törvény rendelkezései a nemzetiségi igaztásokkal s látásokkal szemben megszigorítottak: a nemzetiségi köztársaság minden alkalmat megragadni, hogy az exponált, nemzetiségi vidékeken is a magyar nemzeti eszmét érvényre juttassa. Nem demonstrálás kedvéért, — mert erre nekünk szilkségtünk nincsen, s ez össze sem fér a törvényességgel, — hanem azért, hogy az igaztók áltani it lépten-nyomon tényekkel meg-hazudtoljuk.

A Kossuth Lajos emlékére rendezendő ünnepnek is ez kell, hogy ezáltal legyen mindentűt, a hol a lakosság egyves és a hol a nemzetiségi törékségekkel szemben résen kell állni a magyarságnak.

Megyei élet.

(Turócvarmegye közigazgatási bizottságának ülése.)

Turócvarmegye közig. bizottsága 1902. évi szept. hó 12-én tartotta meg rendes havi ülését if. Juth György főispán elnöklété alatt.

Jelen voltak if. Juth György főispán elnöklété alatt Beniczky Kálmán alispán, Róka József pénzügyigazgató helyettes, Keveiczky István árzászeki elnök, Berecz Gyula kir. tanfelügyelő, Dr. Skultety István kir. ügyész, báró Révay Gyula, Borbély Kálmán főmérnök, Dr. Beniczky Ákos főjegyző, Dr. Haas Jakab főorvos, Dr. Lax Adolf tiszti főügyész, Keveiczky Imre közigazgatási előadó; továbbá Cserey Emil, Klimó Vilmos, Roszta János bizottsági tagok.

Jegyző: Csepényi Sándor tb. főjegyző.

Dr. Beniczky Ákos főjegyző előadásában került tárgyalásra a több utadói ügy. Ezek közül érdekes az, hogy a bizottság kimondotta, hogy a kassa-oderbergi vasut pályáerei az utadói fizetésére nem kötelesek.

Tur.-Szt.-Márton község tölzölő-egylete örntányát kezdett építeni, de mert engedélyük nem volt, az építést a főszolgabíró beittolta. Az e tárgyban hozott határozatot a község megletebbezte az alispánhoz, a ki azonban a főszolgabíró határozatát jóváhagyta. A község ebbe bele nem nyugodván, a közig. bizottsághoz fordult, mely azonban a kérest szintén elutasította, kimondotta azon-

ban, hogy az összes irásokat fellüvizsgálás végett a helygymnáziumhoz felterjeszt.

Az állami főállatorvos jelentése szerint vezettség esete előfordult ugyan, azonban az állategészségügy általános állapotban kielégítő.

Bielek Antal ny. tanító az ellen hozott fegyelmi határozat ellen, amelyvel nyugdíjának elvesztésére ítéltetett, felelezzet adott be, a melyhez oly kitelek foglaltak, a melyek az eljáró hatóságokat sértően érintik. A felelbezés a közköz. miniszteriumhoz felterjesztetik, a felelbezésben elkövetett sértések megtörleszául a bizottság 200 kor. rendbíráddal juttotta Bielek Antal.

Dr. Haas Jakab főorvos jelentése szerint az általános közegészség e hónapban is kedvező volt, mert a járványos bántalmak általában járványos elterjedést nem nyertek. Az előfordult betegségek közt a gyermekek heveny gyomor- és bélhullata előtérbe lépett. A halálozás csekély volt. Itatok és ételnemtek vizsgálata alkalmával azok mind megfelelően találtak. A vendéglők, korezmák, mészárszék s kereskedések is megvizsgáltattak és kifogásolálandónak nem találtak.

Két embrás és 2 gombamérgezési eset kedvező kimenetellel fordult elő.

Rutkán egy 23 éves munkás anyját agyonlötötte, hulláján törvényeski boncolás végeztetett. Kiállítottat 24 orvosi bizonyítvány és 17 orvosi látélet könnyű testi sértésről.

Cseréy bizotts. tag nagyobb figyelmet kíván fordítani a gytímölcsárúsításra. Egyben elrendeltni kéri, hogy csak végáldón vagánssanak a mészárosok marhát és sertéseket is. Elfogadtattott.

Róka József pénzügyigazgató helyettese jelentése szerint állami egyenes adókból a mult év hasonló szakához mérten kedvezőbb a befizetés.

Berez Gyula kir. tanfelügyelő jelentése szerint a nyári nagy szűnő folyamán a vármegye népoktatásügyi állapotról szerkesztett s elkészült statisztikai munkálatból szomorúan konstatálható, hogy Turóc vármegye területén öszeirt 9505 tankötele körül 1764 nem járt iskolába. Minthogy ez a tanköteleknek majdnem 18 %-át teszi, a mai ülésből előterjesztést tesz, a melyben a járási főszolgabírók útján a körjegyzőkhöz a beiskolázás körül erélyes eljárásra leendő utasítását kéri.

Minthogy pedig a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr í. évi 30.332. számú magas rendeletével a magyar beszéd intenzívbe tanítását elrendelte, ugyancsak a mai ülésből felterjesztést megtejtelt ajánlja azon 14 oklevél nélküli és a magyar nyelvet oktató képességgel nem bíró tanítónak eltávolítása tárgyában, a kik vármegyénk területén még mindig alkalmazásban vannak.

E tárgyban egyidejűleg a bányakertleli ág. h. evang. püspök úrhoz is megkeresés lenne intézendő, hogy ezen törvényellenes állapotban saját hatáskörében sürgősen változtatni sziveskedjék. Erre különösen azért van mulhatlan szükség, mert ezekkel a tanítókkal a szóban levő magas miniszteri rendeletnek végrehejtását még csak megkísérteni sem lehet.

Minthogy pedig az a támogatás, a melyben a felekezeti iskolák a magas kormánytól részesülnek, már is igen tekintélyes összeget tesz ki, a miniszter úrnak rendeltetést öszeállítottat azon államegélyes felekezeti iskolák kimutatása, a melyeknél az iskoláépület, vagy annak berendezése vagy főlserelése kifogás alá esik.

A miniszter rendelt értelmében az illetékes egyházi főhatóságok a közig. bizottság útján megkeresendők, hogy a jelzett hiányokat még ezen év folyamán elenyésztessek. Ugyanezen kimutatás a vallás és közokt. m. kir. miniszteriumhoz is felterjesztetik.

Egyben jelenti, hogy a tanév megnyitására vonatkozó munkálatok minden irányban megindultak. Az állami iskolákban a tanítás szeptember hó közepén az új Utasításnak megfelelőleg mindent megkezdődik s bizonyára a felekezetek is rajta lesznek, hogy a tanítási év kellő időben kezdetét vegye.

Végül jelenti, hogy Vríczón 3 tanítói lakással és 1 tanteremmel szépen sikerült emeletes épület, továbbá Folkusfalun és Ivánköföldön egy tanteremmel és egy tanítói lakással az állami iskola épületek elkészültek és rövid idő múlva rendelkezésükre átadhatók lesznek. Kostyánban az állami iskola 1903. évi szeptember hó 1-én fog megnyitni. Itt a község utasítva van, hogy az 1903. évi június hó végéig készen legyen.

A jövő év folyamán építés alá kerülnek a felső- és alsó-turcsai állami elemi iskoláknak második tantermei, továbbá Stubnyafütrdön 2 tantermes állami elemi iskola. A znióvárjaljai állami elemi leányiskola azonban csak 1904-ben jut saját épületéhez.

Keviczky Imre közigazgatási előadása szerint az állapotok közepesek.

HÍRINK.

— **Személyi hír.** Justh Ferencz orsz. képviselő Pozsonyból, hol mint a gazdasági kiállítás jurytagja működött, visszaérkezett.

— **Kitüntetés Pozsonyból.** A Pozsonyban rendezett gazdasági kiállításban a törzsi kisgazdák kollektív kiállítására 500 korona jutalomdíjat nyert. Báró Révay Gyula orsz. képviselő pedig kiállítás oklevélben részesült.

— **Erzsébet királynék** gyászos elhunytának negyedik évfordulójáról. f. hó 10-én kegyelettel emlékezünk meg ez évben is. Az áll. iskolák épületeire kitűzték a gyászlobogót. A fájdalmas érzés emléke ismét feljullt kebleinkben. Elvezettük őt, a magyaroknak igaz barátját, oltalmazóját. Emléke azonban él közöttünk és fog sokáig — örökké.

— **Kossuthhónapok Turócban.** Mint már jelezte Kossuth Lajos születésének századi évfordulóját Turócban is kegyelettel fogják megünnepelni. A turóc-szent-mártoni Magyar Kaszinó kezdesére f. hó 19-én a reggeli vonattal indul a magyarság Pribóczra, a hol az ág. h. evang. templomban ünnepléses isteni tisztelet veszt részt. A templomi beszédet Klimó Vilmos lékészt tartja. A znióvárjaljai állami tanítóképzede ifjúsága pedig alkalmi egyházi hazafias dalokat fog előadni. Pribóczról szintén vasuton érkeznek vissza az ünneplők és a Magyar Kaszinóban ünnepi elődru gyülekeznek, ahol az ünnepi beszédet, a Kaszinó fölkérésre folytan lapunk szerkesztője Berez Gyula kir. tanfelügyelő fogja mondani. — A turóc-szent-mártoni felső kereskedelmi és polgári iskolák 18-án délután 3-ór iskolai ünnepléssel fognak a nagy hazafi emlékének áldozni, amely alkalomból Boldis igazgató és Reöthy tanár fogják az ünnepi jelentőségét méltatni. A znióvárjaljai állami tanítóképzede ifjúsága mint már említettük részt vesz a pribócsi ünnepségen, ezenfelül intézeti ünneplést is tart. Megünneplik e napot a többi községeinkben is mindenütt, a hol a magyarságnak szervezett egyesülete van. — A **szecsnányi** olvasó és társaskör f. évi szeptember hó 18-án Kossuth Lajos születésnapjának századi évfordulója alkalmából az olvasó és társaskör helyiségében közös vacsorát rendez. Kezdetre este 8 órakor. Jelentkezni lehet Dr. Haáz Simon elnöknel vagy Rosenfeld Vilmos úrnál folyó évi szeptember hó 15-ig. Teríték ára 2 korona. — **Liptó-St. Miklósról** írja levelezők: Liptó megye székhelyén több helyt lesz Kossuth ünneplés, így az állami és az izraelita iskolában nagyobb szabású ünneplések vannak tervebe véve. A felekezetek közt csak az izraelita templomban lesz ünnepléses isteni tisztelet magyar prédikációval. Legfényesebben a Magyar Társalgó Kör fogja szeptember 19-ét megünnepelni. Az ünneplépen a magyar da-egyesület közre fog működni. Az ünneplé után a Kör helyiségében banquet lesz.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Simoncsics Alajos felső kereskedelmi iskolai rendes tanárt hasonló minőségben a késmárki állami felső kereskedelmi iskolához helyezte át. Simoncsics tanár egy évig működött Turóc-Szent-Mártonban, a hol ezen rövid idő alatt is általános becsületet vívott ki és így távozását öszintén sajnáljuk. Helyébe Turczur körmezbányai polg. isk. tanár jött.

— **A vitás tengorszög bírósága Rutkán** járt a mult szombaton. Tátrafütrdől, hol a halastavaknál a helyszínen tanulmányozták a vitás tengorszög ügyét Rutkán át utaztak Budapestre. A bíróság, a melynek tagjai Dr. Winkler János a választott bíróság elnöke, a svájcei legfelsőbb törvényszék elnöke Lausanneból, Becker Nándor vezérkari ezredes, műtegyetemi tanár Zútrichből, Tehorniczki Sándor lovag, titkos tanácsos, a lembergri országos főtörvényszék elnöke, mint a választott bíróságának Galícia részéről kiküldött bírája, Korn dr., udv. tanácsos, mint Galícia részéről kirendelt előadó, Babzer Oszvald dr. lembergri egyetemi tanár, mint Galícia tartományi érdekeinek képviselője; továbbá Lehoczy Kálmán v. h. t. t., pozsonyi kir. ítélőtáblai elnök, mint magyarországi választott bíró, vele a magyar előadó; **Lábán Lajos** dr. pozsonyi kir. ítélőtáblai bíró és Böles Gyula helygíj osztálytanácsos, mint a magyar állam érdekeinek védője kedélyesen elbeszélgettek az állomáson levő urakkal és oly nyilatkozatokat tettek, a melyekből arra lehet következtetni, hogy a magyar érdekek megóvására igen jó kezebben van és remélhető, hogy az a kérdés javunkra fog eldőlni.

— **Turócmezőre a Kossuth ünneplépen.** A budapesti Kossuth-szobor alapító letelenekek ünnepséghöz Turóc vármegye képviselőiben **Beniczky Kálmán** alispán és **Justh Ferencz** orsz. képviselő fognak megjelenni.

— **Beiratasi eredmények.** A helybeli állami tanintézetekbe a következő számmal iratkozott be a növendékek: 1. A felső kereskedelmi iskolában 112 nö-

vendék; — 2. a polgári fiúiskolába 140 növendék; — 3. a polgári leányiskolába 142 növendék; — 4. az iparos tanoncziskolába 115 növendék; 5. az elemi fiúiskolába 58 növendék; 6. az elemi leányiskolába 107 növendék és végül 6. a kisdödvő intézetbe 42 növendék. Igen öröndetes módon szaporodott az elemi — különösen pedig a leányiskola tanulónak száma, — s tekintve, hogy e hó folyamán még fognak jelentkezni növendékek, alighanem egy új tanítói állásnak a szervezése válik majd szükségessé. — E jelenségnek oka főképen azon körülményben rejlik, hogy a felekezeti tót iskolákban még mindig nem tanítják kellő eredményel a magyar nyelvet, s a szülők különösen akkor veszik ezt bosszankodva észre, mikor gyermekeiket valamely magasabb iskolába akarják adni, s ott a felvételt megtagadják, mivel a IV—VI. cl. isk. osztályt „kittünön“ végzett gyermekek is még a magyar olvasásban is járatlanok olykor, a magyar beszédükről nem is szólv. Ebből is látható, mily sürög szükség volt a Wlaciass miniszter ide vonatkozó szigorú rendeletére.

— **Tűz.** Mult szombat este 9 óra felé ismételt tűzi láma riasztotta föl városunk lakóit. Galanda birtokosnak a város északi részén épült estürje telt a lángok martaléka. A tűzoltóság idejében megérkezvén, a tűz tovatérjedését meggátolta.

— **Előttöte a gyorsvonat.** Halvnya pribócsi lakos hat éves kis leánya estütrötökön délután a vasut mentén játszadozott. Nem vette észre a délutáni gyorsvonat közeledését és akkor akart a vonat előtt átszaladni, mikor az már közvetlen közelében volt. Így a mozdony előtte, a kis leány pedig holtan maradt.

— **Vesztett kutyák** garázdálkodtak a mosöz zniói járásban, a hol Dvorcezen Kontsek Gábor ottani birtokosnak két leányát, Ivánkofalun egy kis gyermeket és más helyeken még három gyermeket mart meg vesztett kutyá. A szerencsétlenül járt gyermekeket haladéktalanul Budapestre szállították a Pasteur-féle intézetbe. A vesztett kutyát sikerült lelőni. A járási főszolgabíró az egész járás kutyáira 40 napi zárlatot rendelt el.

— **Orvost Tót-Prónára.** Ottani levelezők ismételtén sürgeti, a tótrónai körorvosi állás mielőbb betöltessék. Ez a kérdés most ismét aktuális, mert Tót-Prónán és környékén a lókhurut (számár köhögés) oly nagy mértékben grasszál, hogy azt nemcsak a gyermekek, de felnöttek is megkapják. E mellett ez a betegség most annyira megtámadja a betegeket, hogy már is több áldozata van. Mindenképen szükséges, hogy ezen régen tünen álló orvosi állomás mielőbb betöltessék.

— **Ékes magyarság.** A Turócz partján épült cellulozo-gyárnál úgy látszik, nem szeretik a kiváncsi községek, mert imeily feliratu táblán figyelmeztetik a helyes magaviselet: Építő munkások — fültartásukat véget — a ki — nem — itt dolgozó — népeknek — munka — alkalmával nigana — tilos — a — bemenet. — Ez aligha nem eszemiz irodalmi nyelven van. — De a tót felirat is eredeti, s esudáljuk, hogy még nem szűrt szemet senkinek az ott gyakran megforduló tót hírlapírók közül. A tót felirat emigyen szól: Pri — robote — robotnika — zabavár — ktori — tuná — élovek — nerobý — pristup ostro zakazany. No de ezt legalább annyira-mennyire érteni lehet.

— **Szeny, bűz, rendetlenség** észlelhető mindenfelé városunkban. Ott a megválasztott mögötti utcában egy kis házikó tulajdonosa trágyadombjának egy részét a járó utra hánnya; állítlog már hónapokkal ezeltört meghagyaták neki, hogy kerítést csináltasson az undort keltó udvar elé . . . Egy hentes utvarából, az áll. iskolák és a vasut felé vezető út mellett, oly rémséges büz érzik, hogy a járó-kelők messzire kénytelenek elkerülni azt a lázat. — A „Dom“ mellett a vasut felé vezető utat már hónapok óta „csinálják“ olyképen, hogy egy-egy szekér követ, durva kavicsot hordának oda s a többit az emberek lábaira bizzák. Szégyenletes állapotok ezek egy megveji székhelyen!

— **Lutheránus bútosók.** Zsolnai levelezők írja: Turócz-Szt-Márton, a pánszlávizmus Mekkája is elküldötte — nem tudjuk kinek meghívására — apostolat a visnyói r. k. templom ünnepléses bústával öszekötött, templomszentelési ünnepléjére. Mudrony, Dulla, Piotor, Bielek képviselték a nagy szláv birodalom híveit. Hogy mit kerestek ott e jó urak, nem tudjuk, vallásosságuk bizonyon nem vonozta őket oda, hanem bizonyan, hogy tünetlen kimutassák, mennyire távol állanak a néppárttól s hogy ott híveket is toborozzanak. Sikerült-e ezüjük elérni? kérdés, mert hatóságaink emberei ugyanevak nyomukban jártak.

— **Pánszlávok terjeszkedése Zólyomban.** A mitől városunk tartott, az sajnosan bekövetkezett. Zólyomban is lábat vetettek a pánszlávok, mert rövid időn belül igen érthető jelét adták e városzoz való „ragasz-

codásuknak." A letelepedések sorát a „L'udová banka” nyitotta meg, mely alkalmat szolgáltatott arra, hogy a közönség az eddig homályban rejtőzött pánszláv atyafakról tudomást szerezzen. A bank igazgatóságába beavaltott zólyomi polgárok tehát immár napjefnyre kerültek, nem kell többé passzívításban maradniok, t. hó elejétől pedig Ivanka Iván, hentes telepedett le ott, ki Turóc-Szent-Mártonban nagyon ismeretes alak. Legközelebb pedig egy tót borbély is letelepedik Zólyomban. Tehát tót ügyvédek, orvosok, iparosok már vannak itten s ha ez úgy tart, akkor Zólyom egész kolóniájuk lesz.

Felelős szerkesztő: **Berecz Gyula.**
Főmunkatárs: **Bánó János**

Tanuló

felvétetik teljes ellátással,
Moskóczi F.-né könyvtárához

Pormentesítő olaj!

Elismert legjobb szer a por eltávolítására éttermek, kávéházak, hivatalok, iskolák, üzletek és irodákban. A tisztaság fentartása és az egészség megóvása céljából kiválóan ajánlható. Különként 80 fillér. Egyedül kapható: **SOLTÉSZ L.** vegyeskereskedésében Turóc-Szt.-Mártonban.

*****

Pályázati hirdmény.

A „Fehérkereszt Országos” „Kölcsönös” [Segélyező-Egyület mint Szövetkezet,] melynek célja tagjait betegség esetén orvossal, gyógyszerrel, táppénzzel, továbbá halálozás esetén megfelelő halálozási járulékok részét és tagjainak kisebb hiteleit ad nyújtani. Turóc-Szt. Mártonban és környékén főképviseletet létesít.

Pályázók nagykorú ismeretséggel, kifogástalan magaviselettel s kik teljes idejüket a szövetkezetnek szentelhetik, azok ajánlataikat az igazgatósághoz (Budapest, VIII. kerület, Zerge-utca 13. szám, saját ház) ezimeze 14 nap alatt elküldhetik. Megjegyzetik, hogy csak az fog kinevezeteni a ki biztosítottot készpénzben vagy államilag elismert értékpapírban képes adni.

Az igazgatóság.

Mindenkinek ajánlható
a most 40. kiadást ért Dr. Müller orvosi tanácsos műve a

bántott ideg- és sexual-rendserről

valamint annak alapos gyógyításáról.
1 korona 20 fillér beklütése elemében portmentesen kiltli

Curt Röber, Braunschweig.

Napról-napra miudinkább **jótéteménynek** és szükségletnek bizonyul minden családban a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé használata.

Gondos háziasszony ne késlekedjék tovább ezt a józú és egészséges kávé italt bevezetni.

Tisztább pótkávé nem létezik, és hincsen józú pottas a bakávé helyebe, a hol ez orvosilag ellátott.

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé csak a „Kneipp páter” védjegyű eredeti csomagokban valódi. Nyitva mérlegelt, vagy másképen csomagolt maláta kávé soha sem

Kathreiner.

PÉNZ

kölcsönök leggyorsabb és legolcsóbb eszközlése házakra, földekre

4 1/2%-os kamat mellett **50 évre is**. Kizárólag utalagos jutalék-fizetés ellenében, ugyszintén **köz- és magánisztviselőknök, katonatiszteknek, kereskedőknek, iparosoknak** és minden hitelképes egyének dísereten eszközlő hitelt

SOMOGYI BANKIRODA

bej. özg
Budapest, VI. ker., **Próféta-utca 5. szám.**
(Válaszbélyeg csatolandó.)

SEIFERT JÓZSEF POZSONY, Halászkapu 4.

os. és kir. udvari fegyver szállító

Interurbahn telefon 252-lk sz.

Ajánlja dús raktárát

HENRI PIEPER EREDETI

KRUPP FRIGYES-féle

DIANNA-FEGYVEREIBŐL

különleges aczélesövű

ugyszinte

egyedülálló fegyverekből

Raltelnel kakasnéklkü fegyverekből.

egyedülálló fegyverekből

eredeti gyári árákon.

Ezen fegyverek a jelenkor legmegbízhatóbb és legjobbban lövő vadászfegyverei és kimerítő leírásai, valamint számos előkelő vadászatkedvelő és hívatásos vadász referenciájával, ugyszintén ártjegy zé k k el készséggel szolgálók.

Os. és kir. állami áruda által osztrák magyar füstnélküli 1. számú vadászati és taresa löporral töltött töltények, továbbá szállítok minden fajta kész vadásztöltényeket mindenkor pontosan és frissen töltve, minden kaliberű legolcsóbb áron.

Vadászati, utazási és sport-különlegességek.

Saját lövedő. A pozsonyi II. Mezőgazdasági országos kiállítás alkalmából vadászfegyverem és vadászeszközöim dús választékban leszek kiállítva, melyek cladók is, mit is a t. közönség becses figyelmébe ajánlok.

Kiadótulajdonos: **özv. Moskóczi Ferenczóné.**

Egyedül valódi angol **BALZSAM Thierry A. gyógyszerészétől**

Közegészségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva

Az ivergek felszerése a kereskedelmi törvények védjegyoltalma alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg használható. — 1. A tüdőnek és mellnek összes betegségei elerhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarhust és köpökválást, a fájdalom köhögésnek elejét veszi, sőt még régibb betegségeket is gyógyít. 2. Kétféle hasással van torokgyulladásnál, rekedtségénel és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kírítja a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyít gyomorgörösöt, kölkéit és szagatásokat. 5. Jótékony hashajtó és vérztisztító, tisztítja a veséket, megszünteti hypocondriát és melankóliát és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kétféle hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpneumon, továbbá minden fog- és szájbetegségénel és megcsünteti a felfúrgást, valamint a száj és gyomor rossz szagát. 7. Kétféle csodás gyógyszer minden sebre, nyitott hipórsnés, sípoló, szemölcs, égési seb, fagyott tostrész, rüh, kozs és kiltések, megszünteti továbbá a főfájást, zúgást, szakgátást, közzévent, fülfájást stb. Tessed mindig vizgányi a zoldapáczá vedjégre, mint fent látható! Hamisításoktól legjobb óvszer egyenesen a gyárólól eredeti kartonokban bérmentve az osztrák-magyar monarchián minden postállomásra 12 kist., vagy 6 dupla iverget. 4 koronáért hozatni. Bosznia és Hercegovinába 1 kor. 60 fillér. Kevelebb nem küldetik. Szétküldés csak az összeg előzetes utalványozása vagy lefizetése melett.

Allen Echter Balsam
aus der Schickel'schen Apotheke
in Prag
Thierry in Prag
Th. Schickel'sche Apotheke

Miért szenved? mikor önnek biztos gyógyulásra a legregibb sebeknél is kiltárása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputálást, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül hatással van a fájdalom gyihetésében pedig elerhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használhatók a gyermekágyasok mellhóajánál, a tejevalváztás akadályainál, melkenemyeandénel, vörhenyénel, mindenféle régi bajnál, nyit sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél sócsusz. dagadt lábaknál, sőt eszontszáml is: lítüt, szurt, lött, vágott és roncsolt sebeknél; az idegtelestés kiváláztásánál, mint ivergek és faszilánk, homok, dara, tövis stb.; mindenféle daganat, kínóvés, karhunkulus, jó köpözdmények, valamint ráknál, körömrömegeinél, körömdagaganatnál, hólyagnál, menőstől kibövedélt lábaknál, agott sebek minden nemét, fagyott tostrészek, a betegék felyváltó erőt sebeit, a nyakon támadt daganatot, vérdagantot, fülbajt és a gyermekek sebesedést stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beklütésével. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállítóvelénel egytt 3 korona 50 fillér. Számlalan elismerő bizonyítvány eredetben megtekinthető. Mindenki övök hamisítványok vételétől és kérem vizgányi, hogy minden tégelyen a szög: „Urangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Prograda” beötegete legyen.

E két gyógyszerében fellümlulhatan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában kiltelhők. Majdnem mindig van hatásuk és segítenek, legalább az orvos megértekezésével, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorososan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyeket csak lekeltjébe a pénz dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert jó, olcsó, megbízható anéllett teljesen ártatlan, világhírű szerrel, melyeknek minden családban találhatók kellene lenni. A hol a fent ismertetett vöjgyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és ezimezni.

Thlyery (Adolf) gyógyszerész Limited Urangyal-gyógyszertára. Prograda Rohitsch Sauerbrunn melett.

Közp. raktár Budapestben: Török J. gyógyszerész, Zagrábban: Mittebaeh J. és Böcsben: Brady C. gyógyszerésznél. Vidéken kapható: Gazdik János gyógyszerésztárbán Kőrömczbanyan.